

Survista statistica da la Svizra 2000

Office fédéral de la statistique
Bundesamt für Statistik
Ufficio federale di statistica
Uffizi federal da statistica

**Uffizi federal
da statistica**

Infurmaziuns:

Telefon 032/713 60 11

Telefax 032/713 60 12

Empustaziun da publicaziuns:

Telefon 032/713 60 60

Telefax 032/713 60 61

Internet: <http://www.statistik.admin.ch>

Decleraziun dals segns:

In stritg (–) empè d'ina cifra munta ch'i n'exista nagut (absolut nulla).

Ina nulla (0 u 0,0 etc.) empè d'ina autra cifra inditgescha in dumber ch'è pli pitschen che la mesadad da l'unitad utilisada la pli pitschna (dentant pli grond che absolut nulla).

Trais puncts (...) empè d'ina cifra muntan che la cifra nun è d'obtegnair u ch'ella è vegnida laschada davent per auters motivs.

Tschertas graficas e tabellas cuntegnan abreviazions per ils nums dals chantuns. Quels vegnan explitgads en la tabella sin pagina 4.

Editur:

Uffizi federal da statistica

Secziun infurmaziun e documentaziun

Avrigl 2000. Cumpara en rumantsch, tudestg, franzas, talian ed englais.

Concepziun e redacziun:

Bernhard Morgenthaler, Urs Fankhauser

Retschertga:

Verena Hirsch, Peter Imhof

Translaziun:

Translaziun dal text original tras Lia rumantscha, Cuira

Layout:

Valérie Béguelin, Sylviane Pochon-Risse, Zsuzsa Regli, Céline Bourquin

Cuverta:

Heini Stucki

Numer d'empustaziun:

024-0000

ISBN:

3-303-00202-9

Cuntegn

Geografia	2
Ambient	3
Populaziun	4
Lavur	8
Pajas e pretschs	9
Product naziunal, bilantscha dals pajaments	10
Entradas dals chantuns	11
Structura da manaschi e da branscha	12
Industria e commerzi cun l'exteriur	13
Agricultura	14
Energia	15
La Svizra e l'Europa	16
Turissem	18
Traffic	19
Construir ed abitar	20
Consum privat	21
Finanzas publicas	22
Bancas, assicuranzas	23
Segirtad sociala	24
Meds da massa	25
Sanadad	26
Scolaziun e scienza	28
Politica	30
Criminalitad	32
Ils chantuns da la Svizra	33

A l'entschatta stais vus...

Avais vus già ponderà tge ch'i dovra tut fin che vus tegnais enta maun questa brochura? Nus na vulain natiralmain betg unfigurar vus cun detagls technics u redacziunals – i va per insatge bler pli substanzial: la funtauna da las datas preschentadas en quest cudeschet. A l'entschatta da mintga statistica stat la retschertga da datas, u – cun auters plets – la dumbraziun. La dumbraziun la pli enconuschenta è segiramain la dumbraziun dal pievel ch'ans maina sin la via la pli directa a la funtauna da las datas: tar vus.

En Svizra vegn organisada mintga diesch onns ina dumbraziun dal pievel. La proxima è planisada per ils 5 da december 2000. Questa enquesta cumpiglia bler dapli che mo la dumbraziun dals abitants. Las datas registradas furneschan infurmaziuns da structura complessivas davart la populaziun, las chasadas, ils edifizis e las abitaziuns e pussibiltateschan uschia in maletg represchentativ da la structura sociala ed economica en Svizra.

Per in stadi modern èn talas enconuschientschas absolutamain necessarias. Ellas promovan la chapientscha per noss pajais pluriling, structurà a moda federalistica. La dumbraziun dal pievel è la pli veglia enquesta organisada a moda sistematica e cuntinuada ed uschia ina spezia da memoria collectiva che documentescha il svilup dal stadi federal svizzer dals davos 150 onns.

Cun responder a las dumondas dal questunari, gidais vus ad eruir la structura actuala da la Svizra. E natiralmain valan las disposiziuns rigurusas da la statistica concernent la protecziun da datas era per la dumbraziun dal pievel 2000: archivadas vegnan mo las datas anonimisadas, uschia ch'i n'è betg pussaivel d'eruir las personas.

Ulteriuras infurmaziuns davart la dumbraziun dal pievel 2000 chattais vus sut <http://www.censimento.ch>

Datas dal clima 1999

	Temperatura media		Precipitaziuns annualas		Summa d'uras suleglivas	
	°C	diff. ¹	mm	index ²	h	index ²
Lugano (273 m.s.m.)	12,6	1,3	1699	98	1984	101
Basilea (316)	10,9	1,9	1151	146	1604	104
Genevra (420)	11,1	1,9	1231	132	1760	98
Neuchâtel (485)	10,3	1,4	1183	121	1531	96
Sion (482)	10,1	1,6	787	137	1889	94
Turitg (556)	9,5	1,6	1549	137	1473	96
Berna (565)	9,5	1,8	1318	132	1554	97
Son Gagl (779)	8,4	1,6	1632	146	1315	93
Tavau (1590)	3,6	1,0	1467	146	1575	95

Ils pli gronds lais

	Surfatscha km ²	Part en % Svizra
Lac Léman	580	59,5
Lai da Constanza	535	32,3
Lac de Neuchâtel	215	100,0
Lago Maggiore	210	19,3

Ils pli lungs flums

	Lunghezza km	Quantità d'aua ⁴ en m ³ /s
Rain ³	375	1047
Ara	295	557
Rodan ³	264	342
Reuss	159	139

Utilisaziun dal terren⁵

	km ²	%
Gnaud, bostgaglia	12 523	30,3
Surfatscha agrara utilisabla	10 166	24,6
Economia d'alp	5 646	13,7
Surfatscha da terren abità	2 418	5,9
Auas	1 726	4,2
Autras surfatschas nunproductivas	8 806	21,3
Surfatscha totala	41 285	100,0

Las pli autas muntognas

	Chantun	Autezza m
Pointe Dufour (Mont Rose)	VS	4634
Dom (Mischabel)	VS	4545
Weisshorn	VS	4505
Matterhorn (Mont Cervin)	VS	4478

Cunfins cun stadis vischins⁶

	km
Italia	734,2
Frantscha	571,8
Germania	345,7
Austria	165,1
Liechtenstein	41,1

Coordinas

N 47°48'	ladezza nord ad Oberbargen SH
E 10°30'	lunghezza ost al Piz Chavalatsch GR
S 45°49'	ladezza nord a Chiasso TI
W 5°57'	lunghezza ost a Chancy GE

La zona da terren abità è creschida

La surfatscha da terren abità è creschida dapi l'entschatta dals onns otganta per radund 13% (stimaziuns UST), cunzunt a cust da la surfatscha cultivada. Quai munta ch'igl è vegni surbajegià mintga secunda bun in meter quadrat terren da cultura. La mesadad da la surfatscha da terren abità è areal d'edifizis, in terz è areal da traffic (il rest sa reparta sin areals d'industria, parcs ed areals da recreaziun, deponias ed auter). Creschida è era la surfatscha dal gnaud, surtut en las regions periferas (pastgiras d'alp allontanadas èn creschidas en).

¹ Differenza da la media da plirs onns en °C

² 100 = media da la seria da mesiraziuns da plirs onns

³ Lunghezza fin al cunfin svizzer

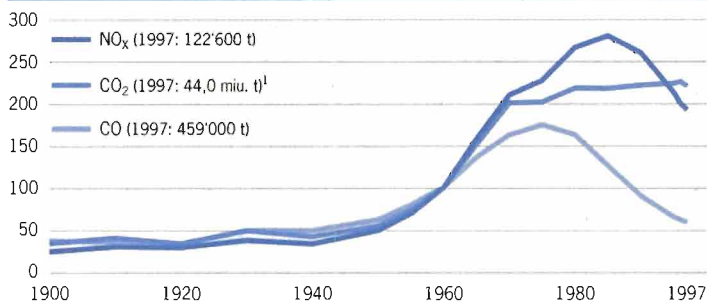
⁴ Media da plirs onns, livel 1998

⁵ Statistica d'areal 1979/85

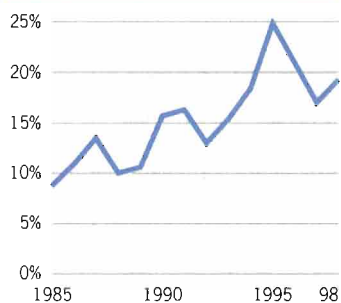
⁶ Senza enclavas

Funtaunas: ISM, FAGN, UST

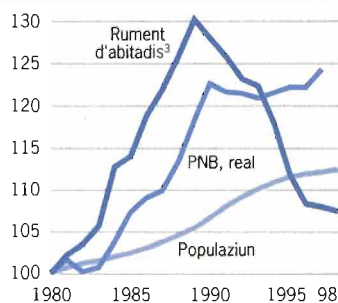
Emissiuns da substanzas nuschaivlas (index 1960=100)

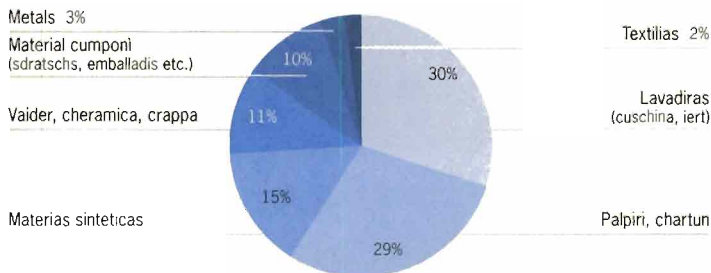
Donns da guaud²

Quantitad dal rument (index 1980=100)

Ruments dal tegnaïrchasa (1992/93, tenor pais)

¹ Senza deducziun da las emissiuns liadas tras il creschament dal guaud (1995: 5,1 miu. t)

² Quota da las plantas cun passa 25 % perdita da guglias e feglia (motiv nunenconuscent)

³ Rument brischa e deponi dal tegnaïrchasa e commerzi (1996: 2,48 miu. t)

Funtaunas:
UFAGC, GNC

Populaziun

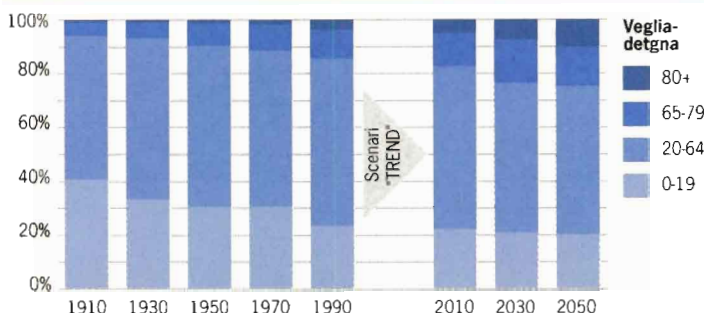
Populaziun en ils chantuns e las citads (la fin da l'onn, en 1000)

Chantuns	1970	1980	1990	1998	Esters en % 1998
Turitg (ZH)	1092,2	1120,8	1150,5	1187,6	21,2
Berna (BE)	909,8	911,0	945,6	941,1	11,5
Lucerna (LU)	287,7	294,4	319,5	343,3	14,7
Uri (UR)	33,3	33,5	33,7	35,6	8,4
Sviz (SZ)	90,9	96,6	110,5	126,5	15,2
Sursilvania (OW)	24,4	25,7	28,8	32,0	10,6
Sutsilvania (NW)	25,3	28,3	32,6	37,3	9,3
Glaruna (GL)	37,8	36,1	37,6	38,7	19,8
Zug (ZG)	67,6	75,7	84,9	96,5	18,7
Friburg (FR)	177,7	184,5	207,8	232,1	13,8
Soloturn (SO)	222,1	216,6	226,7	243,5	16,0
Basilea-Citad (BS)	233,5	203,6	191,8	190,5	26,4
Basilea-Champ (BL)	200,0	219,0	230,1	256,8	16,3
Schaffusa (SH)	72,0	69,0	71,7	73,7	19,4
Appenzell dador (AR)	48,4	47,2	51,5	53,8	14,1
Appenzell daders (AI)	13,0	12,8	13,6	14,9	10,2
Son Gagl (SG)	379,9	389,0	420,3	444,9	19,1
Grischun (GR)	156,8	161,3	170,4	186,1	13,4
Argovia (AG)	426,4	450,8	496,3	536,5	18,4
Turgovia (TG)	180,0	182,7	205,9	226,5	19,0
Tessin (TI)	241,0	265,6	286,7	306,2	26,3
Vad (VD)	507,1	522,3	583,6	611,6	26,1
Vallais (VS)	202,2	217,8	248,3	274,5	16,6
Neuchâtel (NE)	166,6	157,1	160,6	165,6	22,2
Genevra (GE)	330,7	349,6	376,0	398,9	37,6
Giura (JU)	66,9	64,3	65,7	69,0	12,0
Svizra	6193,1	6335,2	6750,7	7123,5	19,4
Citads grondas					
Turitg	...	370,1	341,3	336,8	28,1
Basilea	...	181,9	171,0	168,7	28,2
Genevra	...	156,6	167,2	172,8	43,7
Berna	...	146,8	134,6	123,3	21,1
Losanna	...	126,3	123,2	114,2	34,1

Ina societad pli e pli veglia

Oz datti blier dapli glieud veglia che anc avant 50 onns. Dapi il 1950 è creschì il dumber da las personas sur 64 per pli ch'il dubel, il dumber da las personas sur 80 è oz schizunt bun quatter gia uschè aut. La cifra da las personas sut 20 onns n'è perencunter betg creschida talmain, anzi, dapi ils onns 70 è ella schizunt regressiva. Quest process da vegnir vegl è la consequenza da las meglras aspectativas da vita (p. 26) e dal bass dumber da naschientschas (p. 6). Tenor ils scenaris da populaziun UST, vegn quest process anc a continuar ils proxims decennis ed astgass chiaschunar (p.ex. en il sector da la segirezza sociala), considerabels problems.

Structura da vegliadetgna

Linguas 1990¹

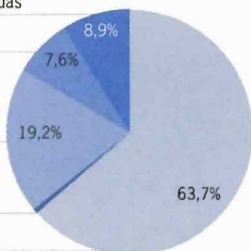
autras linguas

talian

franzos

rumantsch

tudestg

Derivanza dals esters 1998²

Austria 2,0%

Frantscha 4,2%

Tirchia 5,8%

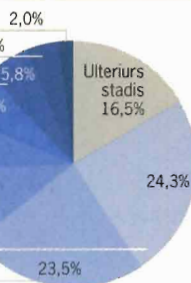
Spagna 6,6%

Germania 7,2%

Portugal 9,9%

Italia 23,5%

Ex-Jugoslavia

Bliers esters en naschids en Svizra, ma n'han betg il dretg da burgais

19% da la populaziun svizra èn esters; sch'ins dumbrass dentant mo ils esters che abiteschan temporarmain en Svizra, sa sminuiss la quota dals esters sin main che 7%. Passa la mesadad dals abitants senza pass svizzer viva dapi passa 15 onns qua u è gia naschida en Svizra. Il grad d'integraziun n'è dentant betg anc aut, sch'ins considerescha che mo 1,6% dals esters han il dretg da burgais (1998: 21'300 persunas).

La populaziun estra è anc giuvna: sin 100 persunas en la vegliadetgna da gudogn vegnan mo 7 en la vegliadetgna da renta (Svizzers: 29). Pervia da quai e la pli auta frequenza da las naschientschas tar las dunnas estras, han bunamain 26% dals uffants naschids il 1998 en Svizra ina naziunalitad estra.

Ils davos onns è l'immigraziun sa sminuida considerablamain. Ina gronda part da las forzas da lavur da l'UE returnan oz puspè en la patria. L'immigraziun sa concentrescha cunzunt sin persunas da l'antieriura Jugoslavia e d'ordaifer l'Europa che tschertgan lavur e protecziun.

¹ Popolaziun tenor linguas principalas (dumbraziun dal pievel)

² Popolaziun estra stabla: 1'383'645 persunas (=19,4%). Senza stagiunaris (20'721 persunas), persunas cun dimora curta (14'598) e requirents d'asil (93'753; incl. pers. recepidas provisoriain).

Populaziun

Naschientschas 1998 (naschids vivs)

Total	78 949
Mats sin 100 mattas	105,0
Quota dals naschids ordaifer la lètg (%)	8,8
Naschientschas da plirs uffants ¹	1 062
Naschientschas da schumellins	1 037
Dumber dals uffants sin 100 dunnas ¹	147,0

Mortoris 1998

Total	62 569
Vegliadetgna dals morts:	
0-19 onns	751
20-39 onns	1 703
40-64 onns	8 986
65-79 onns	18 891
≥ 80 onns	32 238

Migraziuns internaziunalas 1998

Persunas immigradas	95 955
da questas esters	72 202
Persunas emigradas	94 778
da questas esters	64 017
Saldo da migraziun	1 177
Svizzers	-7 008
Esters	8 185

Migraziuns internas 1998²

Total arrivads e partids	414 498
--------------------------	---------

Maridaglias 1998

Total	38 683
Svizzer/Svizra	22 806
Svizzer/Estra	7 398
Ester/Svizra	3 510
Ester/Estra	4 969
Vegliadetgna media tar la maridaglia:	
Umens nubils	30,9
Dunnas nubilas	28,5

Divorzis 1998

Total	17 868
Cun uffants minorens (%)	47
Durada da la lètg:	
0-4 onns	3 079
5-9 onns	5 852
10-14 onns	3 184
≥15 onns	5 753
Cifra da divorzi (%) ³	43

Chasadas privatas 1990

Total	2 841,9
da questas chas. cun 1 persuna	920
Chas. da famiglia cun uffants	1 064,5
1 uffant	461
2 uffants	438
3 uffants	131
≥4 uffants	35
Chas. cun in genitur ⁴	83

La famiglia è vinavant la pli frequenta furma da viver⁵

La famiglia tradiziunala è era oz anc la pli frequenta furma da viver (70% da las persunas da 35 fin 44 onns vivan en ina famiglia). Persunas pli giuvnas vivan en partenanzas libras fin ch'els han uffants (trais quarts da las dunnas da 20 fin 24 onns che vivan senza uffant cun in partenari n'èn betg maridadas). La lètg e la famiglia vegnan spustadas adina dapli: mo mintga tschintgavla dunna da l'annada 1965-69 ha gi in uffant avant il 25avel onn da naschientscha (21%; annada 1945-49: 44%). Da l'auter maun stat la glied giuvna pli ditg tar ils geniturs che pli baud: mo 23% dals umens da l'annada 1970-74 han bandunà lur chasa paterna avant il 20avel onn da naschientscha (annada 1945-49: 45%).

¹ Dumber dals uffants che 100 dunnas partureschan en il decurs da lur vita, sch'ins prenda sco basa ils dumbers da naschientschas observads il 1998 tenor vegliadetgna.

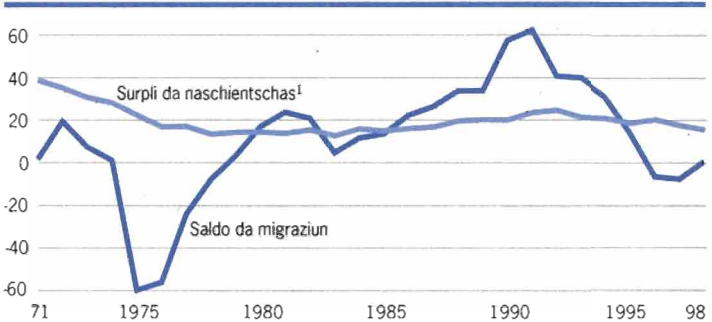
² Migraziuns tranter las vischnancas politicas, senza migraziuns aifer ina vischnanca.

³ Resumaziun dals divorzis (part da las lètg che vegnan spartidas baud u tard, sch'ins sa basa sin il cumportament da divorzi da l'onn observà)

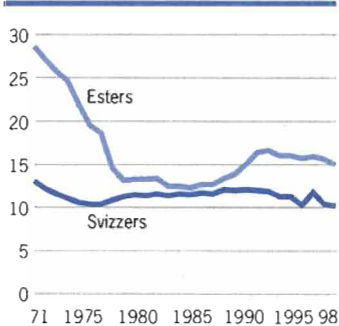
⁴ Mo chasadas cun uffants sut 20 onns

⁵ Furtauna: Mikrozensus Familie 1994/95

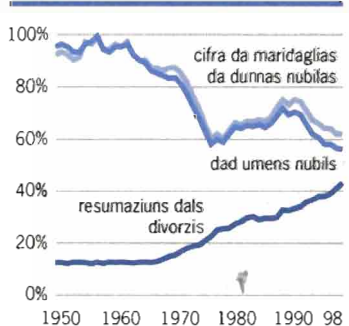
Saldo da migraziun e surpli da naschientschas (en 1000)

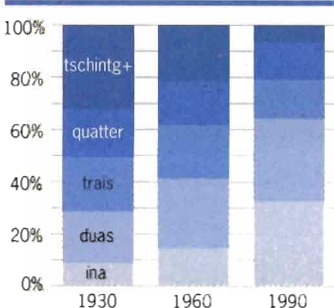
Naschientschas (per 1000 abitants)

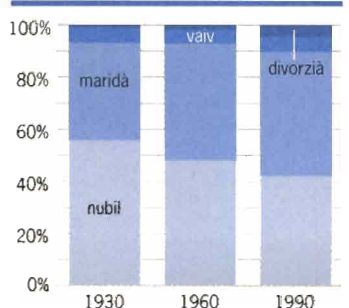
Maridaglias e divorzis²

Grondezza da la chasada³

Stadi civil

¹ Naschids vivs – mortoris

² Resumaziun da la cifra da maridaglias: quota d'umens resp. da dunnas nubilas sut 50 che vegnan a maridar en il decurs dal temp, sch'ins sa basa sin il cumportament

da maridar da l'onn observà. Resumaziun dals divorzis: vesair remartga 3, pag. 6

³ Dumber da las personas per chasada.
100% = tut las chasadas privatas (dumbraziun dal pievel)

Quota d'activitad da gudogn¹

	1970	1980	1991	1997	1998
Total	48,3	47,8	54,0	53,3	53,5
Dunnas	32,9	34,1	43,2	43,9	44,6
Umens	64,4	62,2	65,3	63,0	62,8
Esters	63,2	55,3	64,9	60,3	61,3
Swizzers	45,5	46,5	51,8	51,6	51,6

Structura sectorala

(en %)	1970	1980	1991	1997	1998
Agricultura ed economia forestala	8,5	6,9	4,2	4,6	4,6
Industria e commerzi	46,2	38,1	31,0	26,7	26,2
Servetschs	45,3	55,0	64,7	68,6	69,1

Activitad da gudogn a temp parzial²

(en %)	1970	1980	1991	1998	1999
Umens	...	...	5,7	7,2	7,6
Dunnas	...	...	43,4	49,5	50,4
Total	...	...	20,6	24,9	25,5

Dischoccupaziun³

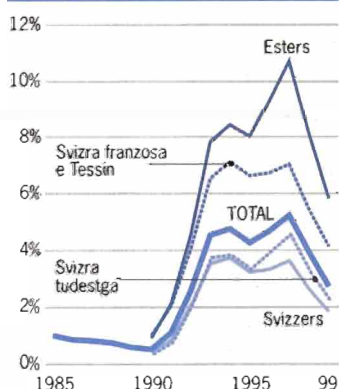
	1970	1980	1990	1998	1999
Dischoccupads	104	6 255	18 133	139 660	98 602
Q. dischocc. a lunga vista ⁴ en %	...	...	6,6	32,5	25,8
Quota da dischoccupaziun en %	0,0	0,2	0,5	3,9	2,7
Umens	...	0,2	0,4	3,5	2,4
Dunnas	...	0,3	0,6	4,4	3,3

Dischoccupaziun

Ilis onns novanta è la dischoccupaziun daventada in problem era en Svizra. Pertutgadas èn surtut las personas main qualificadas ed ils esters (lur nivel da qualificaziun è en general relativa-main bass) e la Svizra latina. Tranter las gruppas da vegliadetgna existan dentant mo differenzas minimas: glieud giuvna n'è betg pertutgada pli ferm da la dischoccupaziun che glieud veglia. I na dat era strusch differenzas tranter las schlattainas.

Grazia al svilup economic, è la dischoccupaziun sa sminuida vers la fin dal decenni a moda massiva en tut las gruppas.

Quota da dischoccupaziun (media ann.)

¹ Personas cun e senza gudogn en %: sco: personas cun gudogn valen personas cun ina lavur pajada da min. 6 uras/emna.

² Grad d'occupaziun <90 %, basà = tut las personas cun gudogn a la mesadad da l'onh

³ Dischoccupaziun tenor seco. En la tabella a la p. 16 vegn la dischoccupaziun perencunter registrada tenor normas internaziunals.

⁴ Durada da la dischoccupaziun > 12 mais
Funtaines: UST, seco

Gudogn da lavur 1999¹

Distribuziun en %	per onn en 1000 fr. (brut)				
	<26	26 – 51,9	52 – 77,9	78 – 103,9	≥104
Total	2,8	20,3	41,5	20,8	14,5
Umens	1,8	14,3	41,8	23,8	18,3
Dunnas	5,4	36,5	40,8	12,9	4,4

Index da la paja reala

1993 = 100	1980	1985	1990	1996	1997	1998
Total	91,2	93,0	97,8	100,5	100,5	101,2
Umens	91,3	93,2	97,5	100,4	100,3	101,0
Dunnas	91,1	93,1	98,7	101,1	101,2	101,7

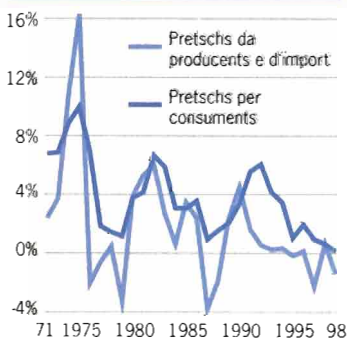
Index dals pretschs da producents e d'import

Matg 1993=100, media annuala	1980	1985	1990	1995	1998	1999
Index general	84,5	97,3	99,1	99,6	95,8	94,5

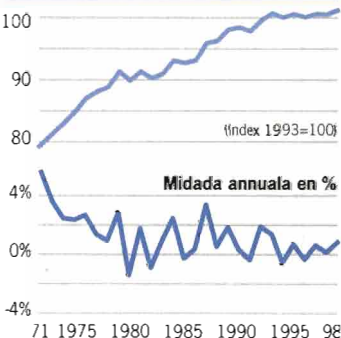
Index naziunal dals pretschs da consum

Matg 1993=100, media annuala	1980	1985	1990	1995	1998	1999
Index general	62,9	77,6	87,8	102,6	104,0	104,8
tenor gruppas da consum (elecziun):						
Aliments ²	...	86,2	95,5	101,0	102,7	103,0
Fit-chasa	...	64,9	80,3	100,9	102,8	103,5
Tgira da la sanadad	...	74,5	85,9	103,8	107,1	107,5
Divertiment e scolaziun ³	...	78,1	87,5	101,7	102,0	102,4
Traffic e comunicaziun	...	79,8	86,3	102,9	101,1	101,6
Tenor derivanza dals bains:						
Interiur	58,3	73,1	85,8	103,7	105,5	106,3
Exteriur	77,3	91,3	93,9	99,4	99,4	100,5

Chareschia annuala

Svilup da las pajas realas

¹ Employiads a temp cumplain senza emprendists

² Incl. bavrondas e rauba da tubac

³ Incl. cultura e recreaziun

Product naziunal, bilantscha dals pajaments

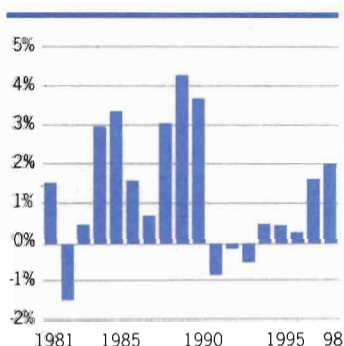
Product naziunal brut (PNB)

provisori	En milliuns francs		Midadas en %	
	1997	1998	nominal	real
Consum final da chasadas privatas e POoE ¹	225 779	230 398	2,0	2,3
Consum final da l'economia publica	51 332	51 397	0,1	-0,6
Consum final da las assicuranzas socialas	4 881	5 088	4,3	3,7
Investiziuns d'equipament	34 747	37 264	7,2	8,6
Investiziuns da construcziun	38 141	38 209	0,2	0,4
Midadas da la provisiun	2 347	5 077	...	...
Export da raubas e servetschs	132 787	137 712	3,7	4,8
- import da raubas e servetschs	118 423	125 134	5,7	10,2
Product naziunal brut per pretschs dal martgà	371 590	380 011	2,3	2,1

tenor conto da producziun

Producziun da raubas e servetschs	684 157	702 544	2,7	3,0
Taglia sin la plivalita	12 526	13 287	6,1	7,0
Taglias nettas d'import	5 488	6 054	10,3	10,8
- preprestaziuns	330 582	341 873	3,4	4,2
Product naziunal brut per pretschs dal martgà	371 590	380 011	2,3	2,1

Svilup dal PNB (real)

Saldo da la bilantscha dals pajaments (en mrd. fr.)

Bilantscha dals pajaments 1998

Transacziuns currentas cun l'exteriur

	En milliuns francs		Saldo
	Entradas	Expensas	
Traffic da rauba	118 350	120 566	-2 216
Servetschs	38 685	19 657	19 028
Entradas da capital e da lavur	63 386	40 163	23 223
Transmissiuns gratuitas	4 041	9 458	-5 417
Total	224 461	189 843	34 618

¹ En Svizra; POoE = organizaziun privata senza caracter da gudogn en servetschs da las chasadas.

Entradas dals chantuns

Entradas dals chantuns 1997¹

Total	mil. fr.	%	Midadas ²	Per persuna (in 1000 CHF)	
ZH	67 114	21,2	4,9	JU	31,0
BE	36 729	11,6	-0,1	VS	32,8
LU	13 253	4,2	0,0	OW	34,3
UR	1 337	0,4	1,5	AR	36,2
SZ	5 610	1,8	14,3	FR	37,1
OW	1 082	0,3	3,0	TI	37,2
NW	1 883	0,6	6,6	SG	38,2
GL	1 995	0,6	7,0	UR	38,3
ZG	6 453	2,0	-1,7	TG	38,5
FR	8 579	2,7	1,6	AI	38,7
SO	9 736	3,1	3,6	BE	38,8
BS	12 933	4,1	12,5	LU	38,8
BL	12 240	3,9	7,2	GR	38,9
SH	3 374	1,1	5,4	NE	39,1
AR	1 943	0,6	4,7	SO	40,7
AI	560	0,2	13,4	AG	43,3
SG	16 933	5,3	1,9	VD	43,8
GR	7 300	2,3	3,3	CH	44,5
AG	22 993	7,3	0,7	SZ	45,3
TG	8 662	2,7	4,4	SH	46,0
TI	11 196	3,5	2,2	BL	48,5
VD	27 017	8,5	2,6	GE	50,7
VS	8 835	2,8	2,1	GL	51,8
NE	6 482	2,0	4,1	NW	52,1
GE	20 212	6,4	6,6	ZH	56,0
JU	2 090	0,7	2,4	BS	65,7
Svizra	316 542	100	3,5	ZG	68,3

Grondas differenzas tranter ils chantuns

Las quotas dals singuls chantuns a l'entrada naziunala èn fitg differentas. Quai è d'attribuir per gronda part al dumber varià d'abitants: il grond chantun Turgovia gudogna radund diesch gia uschè blier sco ils tschintg pitschens chantuns ensemen.

Las entradas dals chantuns pro abitant infurmeschan davart la bainstanza materiala en in chantun (tar l'entrada naziunala na tutgan dentant betg mo las entradas dals lavurants, mabain er las entradas d'interpresa nunrepartidas e las entradas dal stadi e da las assicuranzas socialas). La pli auta entrada naziunala pro abitant cuntanscha dapi onns il chantun Zug (en quest chantun è natiralmain gist er la quota da las entradas d'interpresa nunrepartidas particularmain auta).

¹ Provisori

² Visavi il 1996, en %

Structura da manaschi e da bransch

Dumber da las interpresas	1991	1995	1998	Midadas en %	
				91/95	95/98
Industria, commerzi	73 966	74 803	75 320	1,1	0,7
Servetschs	216 810	222 857	237 129	2,8	6,4
Grondezzas					
0-9 emploiads a temp cumplain	250 094	259 625	276 482	3,8	6,5
10-49 emploiads a temp cumplain	32 978	31 056	29 403	-5,8	-5,3
50-249 emploiads a temp cumplain	6 527	5 908	5 544	-9,5	-6,2
+250 emploiads a temp cumplain	1 177	1 071	1 020	-9,0	-4,8
Total	290 776	297 660	312 449	2,4	5,0

Emploiads	1991	1995	1998	Midadas en %	
				91/95	95/98
Industria, commerzi	1 291 700	1 114 630	1 024 476	-13,7	-8,1
Servetschs	2 469 209	2 434 185	2 446 952	-1,4	-0,5
Emploiads per interpresas:					
Industria, commerzi	17,5	14,9	13,6	-14,7	-8,7
Servetschs	11,4	10,9	10,3	-4,1	-5,5

Las pli grondas branschas (Emploiads)	1991	1995	1998	Midadas 95/98	
				absolut	%
Servetschs sanitar e socials	325 445	357 728	378 322	20 594	5,8
Commerzi en detagl	389 331	358 803	342 535	-16 268	-4,6
Industria da construcziun	383 378	337 930	291 034	-46 896	-13,9
Servetschs per interpresas ¹	255 342	254 085	264 541	10 456	4,1
Hotellaria / restauraziun	234 292	221 478	216 649	-4 829	-2,2
Instrucziun	200 792	215 021	220 004	4 983	2,3
Commerzi a l'engrossa ²	206 736	187 090	188 887	1 797	1,0
Administraziun publica ³	127 206	123 933	125 059	1 126	1,0
Commerzi da credits	133 750	122 576	116 945	-5 631	-4,6
Construcziun da maschinass	174 247	115 836	111 911	-3 925	-3,4

Midada da structura

La structura da las branschas da l'economia svizra è sa midada vinavant ils onns novanta. Branschas economicas da l'industria tradizionalmain fermas, sco p.ex. la construcziun da maschinass, han subi considerablas sperditas d'occupaziun. Las branschas da servetschs, sco p.ex. ils servetschs sanitar e socials e l'instrucziun, èn perencunter creschidas fitg. Ma l'occupaziun sa sminuescha era en bieras branschas da servetschs (p.ex. commerzi a l'engrossa, commerzi en detagl e da credits).

La ferma tendenza ad ina societad da servetschs va a pèr cun il svilup ad interpresas pli e pli pitschnas (consequenza da la repartiziun da la lavur che crescha ils davos onns). La structura da l'economia svizra vegn en general definida d'interpresas pli pitschnas e mesaunas. 99,7% da las interpresas han main che 250 emploiads a temp cumplain, radund 69% dals emploiads lavuran en quellas (1998).

¹ T. a. cussegliaziun da dretg e d'interpresa, biro d'architectura e d'inschigners, reclama

² Incl. intermediaziun commerciala

³ Incl. assicuranza sociala

Industria e commerzi cun l'exteriur

Producziun industrialia

Producziun industrialia media annuala 1995 = 100

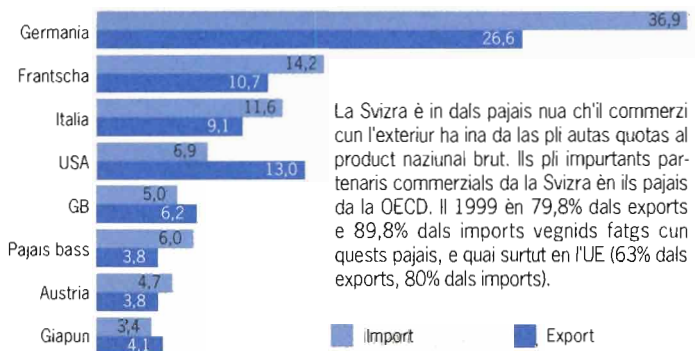
	1990	1994	1995	1996	1997	1998
Total manaschis d'elavuraziun; industria	97	97	100	100,3	104,9	109,1
Aliments e bavrondas; elavuraziun da tubac	98	98	100	100,4	93,9	93,4
Textilias e vestgadira	109	104	100	97,2	96,5	92,3
Rauba da tgirom e chalzers	199	122	100	82,8	81,0	75,4
Elavuraziun da laina (senza mobiglias)	110	103	100	97,8	101,0	106,7
Manaschis da palpiri, chartun, ediziun e stampa	95	97	100	100,2	99,7	109,2
Industria chimica	70	91	100	110,2	125,7	135,8
Rauba da gumma e da materia sintetica	107	91	100	94,4	99,3	104,2
Auters products da minerals na metallics	124	105	100	94,6	93,2	95,8
Elavuraziun da metal	117	97	100	97,4	101,6	108,7
Maschinas, electronica, uras, vehichels	96	98	100	99,0	107,2	108,9
da quai: Maschinas	...	...	100	100,5	108,3	110,4
Vehichels	...	...	100	97,6	107,2	109,9
Electronica, mecanica fina, optica, uras	...	...	100	102,0	97,3	83,0

Commerzi cun l'exteriur

en milliuns francs

	Import			Export		
	1990	1998	1999	1990	1998	1999
Total	96 611	106 866	113 416	88 257	109 113	114 448
da quai:						
Products agrars e forestals	8 095	9 259	9 560	2 998	3 807	4 014
Textilias, vestgadira, chalzers	8 806	8 604	8 521	4 984	3 968	3 787
Chemicalias	10 624	17 797	19 322	18 425	31 302	33 991
Metals	9 025	9 517	9 108	7 537	9 557	9 471
Maschinas, electronica	19 794	24 657	26 966	25 527	31 922	32 642
Vehichels	10 230	12 283	14 422	1 485	2 801	3 158
Instruments, uras	5 786	6 818	6 849	13 330	16 725	17 732

Ils pli impurtants partenaris commerzials 1999 (en mia. fr.)

La Svizra è in dals pajais nua ch'il commerzi cun l'exteriur ha ina da las pli autas quotas al product naziunal brut. Ils pli impurtants partenaris commerzials da la Svizra èn ils pajais da la OECD. Il 1999 èn 79,8% dals exports e 89,8% dals imports vegnids fatgs cun quests pajais, e quai surtut en l'UE (63% dals exports, 80% dals imports).

Surfatscha agrara utilisabla (en ha)

	1990	1997	1998	Midadas en % 1990-98
Ers averts	312 606	300 738	299 361	-4,2
Prads artificials	90 319	113 865	113 116	25,2
Prads natirals e pastgiras ¹	634 719	627 457	632 428	-0,4
Viticultura	12 403	12 531	12 839	3,5
Pomicultura	7 336	7 724	7 816	6,5
Ulteriura surfatscha utilisabla	11 107	13 413	12 845	15,6
Total	1 068 490	1 075 728	1 078 405	0,9

Manaschis agriculs

	1990	1997	1998	1990-98
0-3 ha surfatscha agricula utilisabla	19 819	11 480	10 759	-45,7
3-10 ha	27 092	21 566	21 102	-22,1
10-20 ha	31 630	27 166	26 637	-15,8
20-50 ha	13 590	16 520	16 884	24,2
>50 ha	684	998	1 030	50,6
Total	92 815	77 730	76 412	-17,7

Persunas occupadas e mecanisaziun

	1985	1990	1996	1990-96
Umens	185 264	161 484	150 635	-6,7
Dunnas	115 267	92 077	74 514	-19,1
Tractors a dus ischigls	103 913	112 222	112 003	-0,2
Mulscheras ed indrizs da mulscher	3 593	6 946	12 557	80,8
Silos (m ³)	4 832 963	5 037 987	5 184 949	2,9

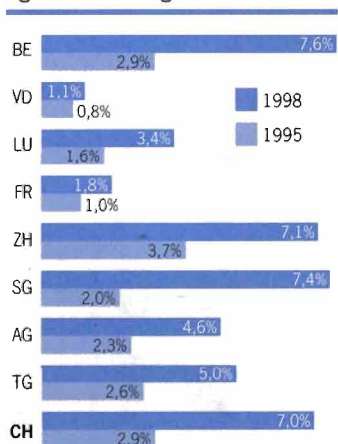
Consum e producziun, 1998

	Cons. (kg) ²	Prod. (%) ³
Latg da consum	107,1	97,1
Verdura	96,3	54,1
Fritgs	117,3	66,1
Graun	74,1	54,3
Charn (netto)	56,6	80,6
Tartuffels	43,4	98,8
Zutger	43,7	60,0
Grass vegetals, ielis	14,3	21,4
Chaschiel grass	13,8	121,8
Ovs	10,8	49,2
Peschs, crustaccas	7,6	3,5
Paintg	6,1	92,2

Producziun (en miu. fr.)

	1996	1997	1998 ⁴
Total	8 215	7 929	7 927
da quai products			
d'animals en %	66,3	68,8	68,3

Agricoltura biologica⁵

¹ Senza pastgiras d'alpegiar

² Per persuna

³ Produci en Svizra, en % dal consum

⁴ Provisori

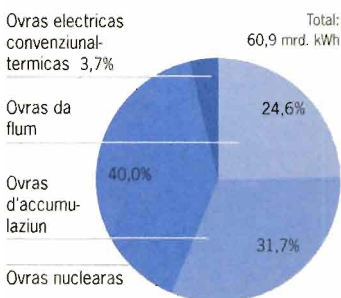
⁵ Quota dals manaschis cun producziun biologica en ils impurtants chantuns agriculs

UST, Uffizi da construcziuns agriculas

Consum final tenor purtader d'energia

en terajoule ¹	1970	1980	1990	1996	1997	1998
Products dad ieli	454 570	488 300	501 050	505 110	504 130	518 560
Combustibels	316 510	309 480	247 830	246 030	235 230	244 100
Carburants	138 060	178 820	253 220	259 080	268 900	274 460
Electricitad	90 310	126 910	167 670	175 290	175 000	178 630
Gas	7 360	33 740	63 430	92 230	88 430	91 370
Charvun e cocs	24 440	13 630	14 360	5 950	4 590	3 810
Laina, charvun da lain ²	10 110	9 670	17 090	22 750	20 420	20 930
Chalira a distanza	...	7 920	10 420	12 480	12 980	13 250
Rument e ruments industrials	...	3 700	8 680	11 110	14 090	14 830
Ulteriuras energias regenerablas ³	...	...	3 440	5 040	5 340	5 720
Total	586 790	683 870	786 140	829 960	824 980	847 100

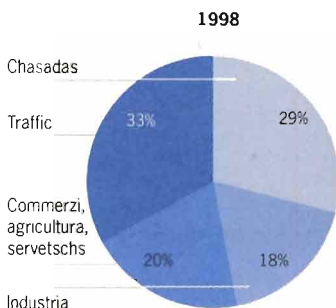
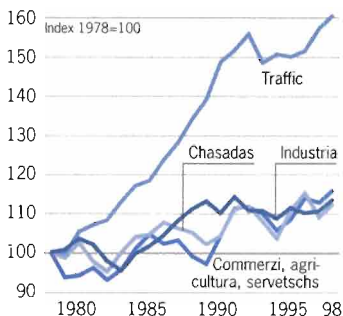
Producziun d'electricitad 1998

Facturs che influenzeschan il consum d'energia

Quai èn surtut la creschientscha economica, il traffic, il dumber da la populaziun e da las abitaziuns ed ils pretschs d'energia; ina rolla impurtanta (schebain mo a curta vista) gioga era l'aura. Malgrà che l'industria ha augmentà sia producziun dapi il 1970 per bunamain trais tschintgavels, consumescha ella oz strusch dapli energia che da lez temp. L'augment da l'entir consum d'energia (dapi 1970 per 44%) è en emprima lingia d'attribuir al traffic pli grond.

Consum final tenor gruppas da consumers

¹ 1 terajoule (TJ) correspuonda a radund 24 t ieli dad arder u carburants dad ieli resp. radund 0,3 miu. kWh

² A partir dal 1990 nova metoda da retschertga

³ Sulegl, biogas, chalira da l'ambient

Funtauna: Uffizi federal d'energia

La Svizra e l'Europa

				
		Svizra	Germania	Grazia
Populaziun (en 1000; entschatta da l'onn)	1998	7 096	82 060 ¹¹	10 508
Quota da las personas sut 15 (en %)	1998	17,6	15,8	15,8
Quota da las personas sur 64 (en %)	1998	15,0	15,8	16,6
Naschientschas (pro 1000 abitants)	1997	11,4	9,9 ¹¹	9,7 ¹¹
Naschientschas ordaifer la lètg (en %)	1997	8,1	18,0 ¹¹	3,3 ¹¹
Aspectativa da vita tar umens (en onns)	1997	76,2	73,7 ¹¹	75,1 ¹¹
Aspectativa da vita tar dunnas (en onns)	1997	82,3	80,0 ¹¹	81,4 ¹¹
Maridaglias (pro 1000 abitants)	1997	5,5	5,1 ¹¹	6,0 ¹¹
Divorziis (pro 1000 abitants)	1997	2,4	2,1 ¹²	0,9 ¹¹
Mortalitad da pops (pro 1000 naschientschas)	1997	4,8	4,9 ¹¹	6,3 ¹¹
Saldo da migraziun (pro 1000 abitants)	1997	-0,4	1,2 ¹¹	1,9 ¹¹
Esters domiciliads (en % da la populaziun)	1998	19,4	9,0	1,5
Persunas pro chasada	1997	2,3	2,2	2,6
Persunas cun terminaziun terziara ¹ (en %)	1996	22	22	19
Surfatscha agrara (en % da la surfatscha totala)	1997	38,3	49	39
Surfatscha da guaud (en % da la surfatscha totala)	1997	30,3	29	22
Emissiuns CO ₂ (en t pro abitant)	1995	5,9	10,4	7,5
Autos da personas (pro 1000 abitants)	1997	467	504	238
Accidents da traffic ² (pro 1000 autos da personas)	1997	6,6	9,2	9,7
Persunas cun gudogn en l'agricultura (en %) ³	1998	4,8	2,8	17,7
Persunas cun gudogn en l'industria (en %) ³	1998	24,9	34,4	23,0
Persunas cun gudogn en ils servetschs (en %) ³	1998	70,4	62,8	59,2
Quota da gudogn ⁴ dunnas	1998	78,5	67,6	64,0
Quota da gudogn ⁴ umens	1998	58,1	48,4	38,9
Quota dals dischoccupads	1998	3,6	9,8	10,8
Dunnas	1998	4,1	10,4	16,5
Umens	1998	3,2	9,3	7,0
Dunnas en plazzas parzialas (en %) ⁵	1998	53,8	36,4	10,5
Umens en plazzas parzialas (en %) ⁵	1998	8,7	4,7	3,3
Temp da lavur emnà ⁶ (uras)	1998	42,0	40,1	40,8
Exports pro abitant (en USS) ⁷	1997	14 312	6 829	1 791
PNB pro abitant (en USS) ⁸	1998	26 576	22 835	14 463
PNB, creschament mesaun real (en %, p.a.)	1990-98	0,4	1,7	1,9
Rata d'inflaziun	1998	0,0	0,9	4,8
Deficit public (en % dal PNB) ⁹	1998	0,3	2,0	2,4
Daivets publics (en % dal PNB) ¹⁰	1998	53,8	61,1	106,3

¹ Da la populaziun tranter 25-64 onns

² Accidents cun donn da personas

³ En % da tut las personas cun gudogn.

⁴ Persunas activas: (persunas cun gudogn e dischoccupads) en % da las dunnas resp. dals umens sur 15.

⁵ En % dals dunnas resp. dals umens cun gudogn

⁶ Indicaziuns mo per occupads a temp cumplain.

⁷ Export da raibas e servetschs.

⁸ Per paritads currentas da la capacitat da cumprà

⁹ Valur max. lubida tenor contracts da Maastricht: 3 %

Spagna	Francia	Italia	Pajais bass	Austria	Svezia	Reginavel uni	Uniun europ.
39 348	58 723 ^p	57 563	15 650 ^p	8 075	8 848	59 084 ¹¹	374 566 ¹¹
15,6	19,0	14,6	18,4	17,2	18,6	19,2	17,0 ¹²
16,1	15,6	17,4	13,5	15,4	17,4	15,7	16,0 ¹²
9,1 ¹¹	12,4 ^p	9,2 ^p	12,2 ^p	10,4	10,2 ^p	12,3 ^p	10,8 ¹¹
11,0 ¹³	39,0 ¹¹	8,3 ^p	18,6 ^p	28,8	54,0 ¹²	36,7 ^p	24,0 ^{11, 12}
74,4 ^{11, 12}	74,2 ^p	74,9 ¹¹	74,7 ¹²	74,2 ¹¹	76,7 ^p	74,3 ¹²	74,0 ^{11, 12}
81,6 ^{11, 12}	82,1 ^p	81,3 ¹¹	80,3 ¹²	80,5 ¹¹	81,8 ^p	79,4 ¹²	80,5 ^{11, 12}
4,8 ¹¹	4,9 ^p	4,8 ^p	5,5 ^p	5,1	3,6 ^p	5,5 ¹⁵	5,0 ¹¹
0,8 ^{12, p}	2,1 ^{12, p}	0,6 ¹²	2,2 ^p	2,2 ¹²	2,4	2,9 ¹⁵	1,8 ^{12, p}
5,7 ¹¹	5,0 ^p	5,5 ^p	5,2 ^p	4,7	3,6	5,9 ^p	5,5 ^{11, 12}
1,2 ¹¹	0,7 ^p	2,2 ^p	1,8 ^p	0,3	0,7 ^p	1,5 ¹¹	1,4 ¹¹
1,5	...	1,7	4,3	9,1	5,9	3,6 ¹²	5,1 ^{11, 14}
3,2	2,4	2,8	2,3	2,5	...	2,3	...
18	19	8	23	8	27	22	...
59	56	56	44	41	7	66	43
31	28	21	8	39	50	10	33
6,1	6,0	7,1	11,1	7,1	6,1	9,1	8,2
389 ^p	444	577 ^p	380	468	418	397	449
5,6 ^p	4,8	5,7 ^p	1,9	10,5	4,3	10,2	7,4
7,9	4,4	6,4	3,5	6,5	3,1	1,7	4,7
30,4	26,4	31,6	22,8	29,6	25,9	26,7	29,5
61,7	69,2	61,9	73,8	64,0	71,1	71,6	65,7
62,4	63,0	61,3	72,2	69,3	65,6	70,5	65,8
37,1	48,6	35,1	51,5	49,3	55,0	53,2	46,0
18,9	12,1	12,4	4,4	5,5	8,9	6,2	10,2
26,6	14,2	16,8	5,8	5,6	8,0	5,4	12,0
13,9	10,4	9,7	3,4	5,5	9,7	6,9	8,9
17,2	31,6	14,1	67,9	30,3	40,7	44,8	33,1
3,0	5,7	3,4	18,1	4,4	9,2	8,8	6,1
40,7	39,7	38,5	39,0	40,1	40,1	44,0	40,5
3 840	6 339	5 436	13 308	10 778	11 268	6 333	6 875
16 740	22 091	21 739	23 082	23 985	21 213	21 170	19 333 ¹⁴
2,0	1,5	1,2	2,6	2,2	1,0	1,9	1,8
1,8	0,8	1,7	2,0	0,9	0,4	3,4	1,6
1,8	2,9	2,7	0,7	2,1	-1,9	-0,4	1,6
67,4	58,2	118,7	67,4	63,1	75,4	48,7	76,7 ¹²

¹⁰ Valur max. tener contracts da Maastricht: 60 %

^p Provisori

¹¹ Stimazioni

¹² Clon precedent

¹³ 1995

¹⁴ 1996

Dumonda ed offerta 1998

	Letgs, plazs da durnir		Pernottaziuns	
	en 1000	%	en 1000	en %
Hotels e manaschis da cura	265	24,7	32 946	48,3
Chalets, abitaziuns da vacanzas	360	33,6	20 100	29,4
Campadis, piazzas per rulottas	208	19,4	7 210	10,6
Albierts per giuvenils	7	0,7	825	1,2
Alloschaments da gruppas	232	21,6	7 149	10,5
Total	1 072	100,0	68 230	100,0

Bilantscha dal traffic dad esters

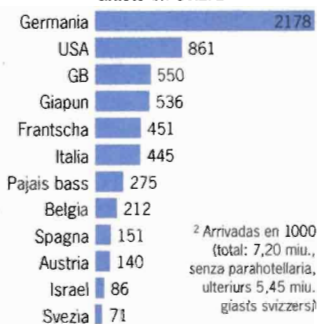
(en miu. fr.)	1980	1990	1997	1998
Entradas	5 602	10 296	11 531	11 355
Expensas	4 060	8 159	10 141	10 309
Saldo	1 542	2 137	1 390	1 046
Entradas dal turissem intern	5 200	7 400	9 100	9 000

Turissem internaziunal 1998

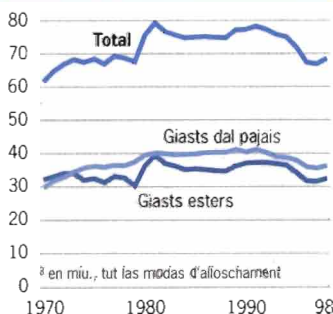
Svizzers a l'exteriur¹

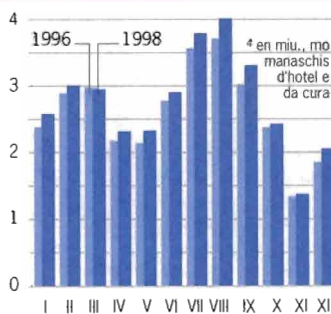
Giasts en Svizra²

Pernottaziuns³

Pernottaziuns⁴ tenor mais

Rait en km	1960	1970	1980	1990	1998
Viafier	5 099	4 991	4 982	5 030	...
Via	55 934	60 139	66 544	70 970 ¹	71 211 ¹
da quai via naziunala	112	651	1 170	1 495	1 638

Dumber dals vehichels	1960	1970	1980	1990	1999
Autos da persunas	509 279	1 383 204	2 246 752	2 985 399	3 467 275
Motos	...	142 107	137 340	299 264	464 357
Vehichels per il transport da rauba	55 150	106 997	169 402	252 136	273 954
da quels autos da furniziun	...	...	...	196 845	221 510

Accidents da traffic sin via	1960	1970	1980	1990	1998
Accidents da traffic sin via	50 057	74 709	67 160	79 436	77 945
da quels cun persunas blessadas	26 984	28 651	25 649	23 834	22 232
Blessads	34 398	35 981	32 326	29 243	27 790
Morts	1 303	1 694	1 246	954	597

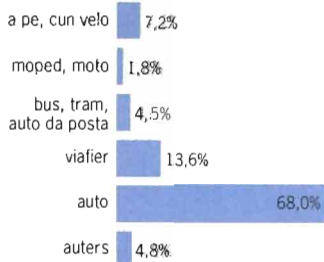
Prestaziuns da traffic²	1960	1970	1980	1990	1996
Traffic da persunas viafier ³	7 973	9 339	9 964	12 678	13 326
Traffic da persunas via	18 590	45 882	67 041	77 759	...
Traffic da rauba viafier ³	4 315	6 983	7 799	8 862	7 907
Traffic da rauba via	2 152	4 846	7 287	11 214	13 451 ⁵

Traffic da rauba che traversa las Alps 1998⁶

(en milliuns tonnas nettas)	Total	Viafier transit (%)	Augment ⁷	Total	Via transit (%)	Augment ⁷
Frantscha	9,3	36,6	29,2	26,3	41,1	20,6
Svizra	19,3	86,5	7,8	7,7	51,9	79,1
da quai Gottard	15,0	86,7	10,3	6,5	56,9	109,7
Austria	8,6	93,0	56,4	23,9	90,0	63,7
Total	37,2	75,5	21,6	57,9	62,7	42,3

Utilisaziun dals meds da transport

1994, relativ als kilometers fatgs per persuna

Diever dal traffic

1994, relativ als kilometers fatgs per persuna (tut ils dis da l'emna, total: 33,2 km/di)

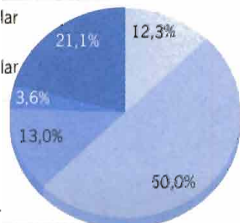
Traffic da professiun

Traffic pendular (lavor)

Traffic pendular (scolaziun)

Traffic da compra

Traffic da temp liber

¹ Vias communalas: stadi 1984

² En milliuns kilometers da persunas resp. en milliuns tonnas kilometricas

³ Be viafier

⁴ Traffic privat

⁵ Extrapolaziun

⁶ Viafier: Alps Mt Cenis-Brenner; Via: Alps Fréjus-Brenner

⁷ Augment visavi 1990 en %
Funtaines: UST, GfV

Expensas da construcziun

(en miu. fr.)	1980	1990	1996	1997	1998
Total	25 336	49 182	42 891	41 224	41 363
Expensas publicas	8 448	14 993	15 444	15 100	15 177
Construcziun bassa	5 037	7 999	8 748	8 705	8 442
da quai vias	...	...	3 857	4 329	4 110
Construcziun auta	3 411	6 994	6 695	6 395	6 735
Expensas privatas	16 918	34 189	27 447	26 124	26 186
da quai abitar	...	...	17 813	16 644	17 145

Construcziun d'abitaziuns

	1980	1990	1996	1997	1998
Chasas d'abitar novas	20 806	16 162	16 430	16 106	16 866
da quellas chasas d'ina famiglia	16 963	11 200	11 683	12 245	13 429
Abitaziuns novas	40 876	39 984	41 988	35 961	33 734
cun 1 chombra	2 122	2 010	1 035	778	501
2 chombras	4 598	5 248	4 643	3 175	2 451
3 chombras	7 094	8 937	9 669	7 329	6 063
4 chombras	11 557	12 487	14 858	12 636	11 788
5 chombras u dapli	15 505	11 302	11 783	12 043	12 931

Dumber d'abitaziuns

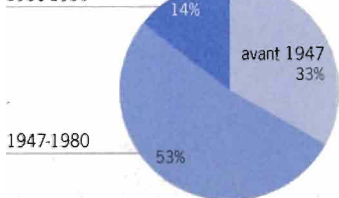
	1980	1990	1996	1997	1998
Dumber	2 702 656	3 140 353	3 434 119	3 472 355	3 507 522
da quai vidas (%)	0,74	0,44	1,61	1,82	1,85

Aspects da l'abitar 1990

Vegliadetgna da las abitaziuns

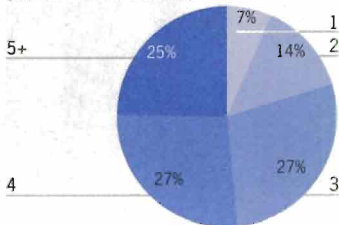
(perioda da construcziun)

1980-1990

Grondezza da las abitaziuns

(dumber da las stanzas)

Spazi d'abitar

La surfatscha media d'abitar per persuna munta a 39 m². Ella è s'augmentada ils davos decennis considerablamain (1980: 34 m²). Era il dumber da las chasas d'ina famiglia è creschi fitg. El importa 54% da las chasas d'abitar (1980: 47%). Da tut las abitaziuns sa chattan dentant mo 21% en chasas d'ina famiglia.

Relaziuns da proprietad

Strusch in terz da las abitaziuns appartegna a persunas giuridicas (societads immobigliaras, fundaziuns da provediment professional etc.), 69% (1980: 68%) appartegnan a persunas privatas. Ma sulettamain 31% da las abitaziuns abitas permanentamain vegnan er duvradas da lur proprietaris. Quai è en l'Europa lunsch ora la quota la pli bassa.

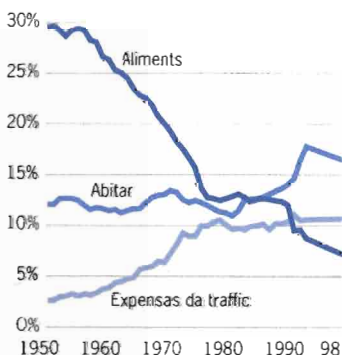
Structura d'expensas¹ da las chasadas privatas 1998

	%
Expensas da consum	63,0
Aliments, bavrondas senza alcohol	8,3
Bavrondas cun alcohol e tubacs	1,4
Vestgadira e chalzers	3,6
Abitar ed energia	17,9
Mobigliar	3,6
Tgira da la sanadad	3,1
Traffic	6,8
Transmissiun d'infurmaziuns	1,7
Divertiment, recreaziun e cultura	7,2
Scolaziun	0,4
Restaurants e chasas d'alloschi	6,6
Ulteriuras raubas e servetschs	2,4

Expensas da transfer	37,0
Contribuziuns da l'assicuranza sociala ²	9,0
Contribuziuns da l'assicuranza sociala ³	0,6
Assicuranza da malsauns (assic. da basa)	4,7
Assicuranza da malsauns (assic. suppl.)	1,8
Ulteriuras contribuziuns d'assicuranza	4,9
Taglias e taxas	13,3
Contribuziuns ed auters transfers	2,7

Expensas mensilas per chasada en francs	7418
Persunas per chasada	2,4

Expensas da las chasadas⁵

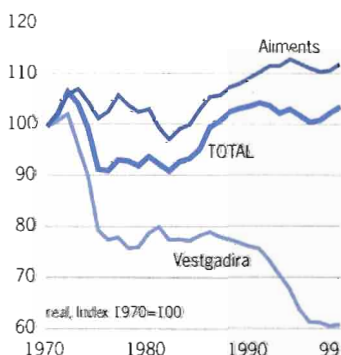
La structura d'expensas è sa midada

Mesirà cun il total dal budget da chasada è la quota da las expensas da consum sa sbassada considerablamain dapi il 1990 (excepsiuns: abitar, transmissiun d'infurmaziuns e divertiment, recreaziun e cultura). Creschidas èn dentant las expensas da transfer (taglias ed assicuranzas); là è la quota s'augmentada da 31% sin 37%. Il pli ferm augment è da constatar tar las premias da las cassas da malsauns (da 262 sin 477 francs/chasada; incl. assicuranzas supplementaras) – ina consequenza dals custs creschents en la sanadad publica. Ma era las contribuziuns a l'assicuranza da dischoccupads (dad 8 sin 73 francs) e las premias per assicuranzas da vita èn creschidas fermamain.

Svieutas dal commerzi en detagl 1999⁴

	%
Aliments e products da giuditment	1,3
Vestgadira e textilas	-0,5
Ulteriuras gruppas	1,9
Total	1,2

Svieutas dal commerzi en detagl

¹ En % da las expensas totalas dal budget

² Deduci da la paja

³ Da las personas cun gudogn independent

⁴ Midada reala visavi l'onm precedent en %

⁵ Quotas d'important posts d'expensas da las chasadas privatas (employads). 100 % = tut las expensas

Rendaquints

en milliardas francs	Entradas		Expensas		Deficits	
	1997	2000 ³	1997	2000 ³	1997	2000 ³
Confederaziun	38,9	45,5	44,4	48,5	-5,5	-3,0
Chantuns	53,8	58,2	56,9	59,7	-3,1	-1,5
Vischnancas ¹	37,9	40,5	38,5	41,0	-0,6	-0,5
Total ²	108,1	117,0	117,3	122,0	-9,2	-5,0

Daivets (en mia. fr.)

	1980	1990	1997	1998	1999 ³	2000 ³
Confederaziun	31,7	38,5	93,1	105,3	97,9	97,1
Chantuns	22,4	30,5	60,2	63,2	65,0	66,5
Vischnancas ¹	23,0	29,0	38,0	38,3	38,8	39,3
Total	77,1	98,0	191,3	206,8	201,7	202,9

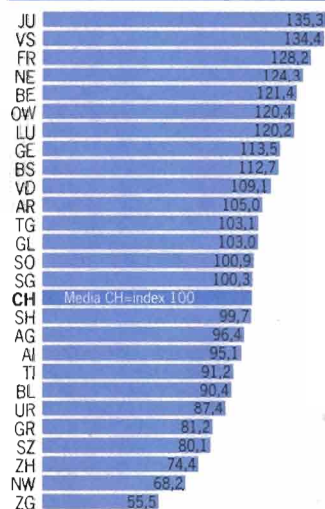
Structura da las entradas e da las expensas 1997

	miu. fr.	Quota confederaziun %
Entradas	108 124	35,9
Taglias	77 358	44,8
dad entradas, facultad	55 570	26,2
Taglias sin possess e sin las expensas	1 651	-
Taglias da consumaziun	20 136	100
Ulteriuras entradas	30 766	13,5

Expensas

	117 310	37,8
Administraziun generala	7 336	19,5
Giustia, polizia	6 505	6,9
Defensiun naziunala	5 831	92,5
Furmaziun	21 424	14,4
Cultura, temp liber	3 389	9,9
Sanadad	14 563	1,2
Bainstar social	24 945	51,5
Traffic	12 006	58,3
Ambient, planificaziun territoriala	4 574	15,1
Agricoltura	4 397	89,2
Expensas da finanzas	8 559	74,5
Ulteriuras expensas	3 781	70,9

Chargia fiscal⁴ 1998

Quint da finanzas dischequilibrà

L'economia publica registrescha dapi l'entschatta dals onns 90 gronds deficits. Sco consequenza èn era s'augmentads ils daivets e cun quai la quota da tschains tar las expensas totalas (1990: 5,3%; 1997: 6,7%). Ils daivets van surtut er a donn e cust da las generaziuns futuras. La situaziun finanziaria da la confederaziun, dals chantuns e da las citads pli grondas vegn a restar critica era ils proxims onns.

¹ Per part stimaziuns

² Senza dubitaziuns dublas

³ Budget

⁴ Taglias sin entradas e facultad da personas natralas

Furtaunas: Administraziun federala da finanzas, Administraziun federala da taglia

Summa da bilantscha e gudogns da las bancas, fin 1998

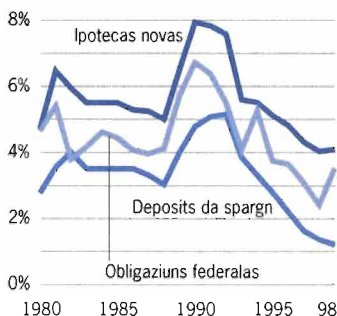
Gruppas da bancas	Dumber d'instituts		Summa da bilantscha		Gudogn ann. Sperdita ann.	
	1988	1998	en miu. fr.	midadas ¹	en miu. fr.	en miu. fr.
Bancas chantunals	29	24	274 323	2%	841	...
Bancas grondas	5	3	1 373 548	23%	8 283	...
Bancas reg. e cassas da spargn	213	108	71 719	1%	288	3
Bancas Raiffeisen ²	2	1	61 532	7%	79	...
Ulteriuras bancas	205	203	236 521	4%	4 326	115
Filialas da bancas estras	17	21	27 320	14%	184	22
Banchiers privats	22	16	12 961	13%	457	...
Total	626³	376	2 057 924	16%	14 458	139

Structura da bilantscha da las bancas 1998

Activas	%
Meds liquids	1
Pretensiuns da palpiris monetars	3
Pretensiuns visavi bancas	19
Total credits	43
Pretensiuns visavi clients	19
Pretensiuns ipotecaras	24
Effectivs da commerzis en vaglias	11
Investiziuns finanzialas	3
Participaziuns	1
Investiziuns realas	1
Ulteriuras activas	11
Metals prezios	8
Total	100
da quai exterior	56

Passivas	%
Pretensiuns da palpiris monetars	2
Pretensiuns visavi bancas	17
Daners da clientella	46
Duairs en furma da spargn	11
Duairs en furma d'investiziuns	4
Ulteriurs duairs a vista ed a temp	23
Obligaziuns da cassa	2
Emprests ed emprests ipotecars	6
Ulteriuras passivas	17
Agens meds	4
Metals prezios	14
Total	100
da quai exterior	51

Tschains la fin da l'onn⁴

Curs da devisas⁵

	1995	1997	1999
US\$ 1	1,182	1,451	1,503
Yen 100	1,261	1,201	1,328
EURO	1,545	1,644	1,600
DM 100	82,47	83,70	81,82
FF 100	23,67	24,86	24,40
Lira 100	0,073	0,085	0,083
£ 1	1,865	2,375	2,430

Assicuranzas privatas 1998

(en miu. fr.)	Entradas	Expensas
Assicuranza da vita	42 451	22 400
Accidents e donns	27 787	18 160
Reassicuranza	18 442	10 606
Total	88 680	51 166

¹ Midada visavi l'onn precedent en %

² In'associaziun cun 892 instituts colliaids (fin 1997)

³ Inklus societads da finanzas

⁴ Deposits da spargn ed ipotecas novas tar bancas chantunals

⁵ Media annuala, commerzi interbancar, en francs svizzers

Funtaunas: Banca naziunala svizra, Uffizi federal d'assicuranzas privatas

Segirtad sociala

Assicuranzas socialas: finanziaziun

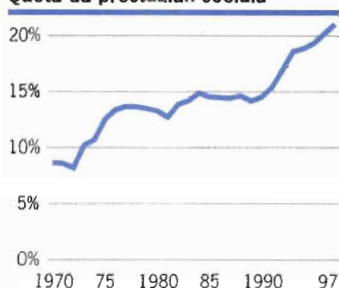
en milliuns francs

	1997		1998	
	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas
AVS federala	25 219	25 803	25 321	26 715
Prestaziuns supplementaras (PS) a l'AVS	1 376	1 376	1 420	1 420
Assicuranza d'invaliditad federala AI	7 037	7 652	7 269	7 965
Prestaziuns supplementaras (PS) a l'AI	653	653	723	723
Provediment professiunal PP	47 100 ²	27 300 ³	...	...
Assicuranza da malsauns AM	18 028	17 749	...	...
Assicuranza d'accidents AA	6 131	6 060	...	...
Urden da cumpensaziun dal gudogn UCG	969	582	808	558
Assicuranza da dischooccupads AD ²	5 745	8 028	5 876 ²	6 208 ²
Supplements da famiglia SF ³	4 236 ³	4 263 ³	...	...
Total (senza dumbraziuns dublas)	115 831	98 803	...	...

Assicuranzas socialas: retschaviders

en 1000	1996	1997	1998
AVS	1568	1597	1630
PS AVS	113	121	126
AI	329	342	355
PS AI	42	46	51
PP	647	670 ³	...
AM ³	78	79	80
AA	107	...	...
UCG	394	375	...
AD	325	354	316
SF	...	...	...

Quota da prestaziun sociala¹

L'importanza da la segirtad sociala crescha

Las expensas da las assicuranzas socialas èn s'augmentadas bler dapli ils davos 25 onns ch'il product naziunal brut; la quota da la prestaziun sociala è pli che sa dublegiada. Ils motivs èn: l'augment da la prestaziun ed – en l'emprima mesadad dals onns novanta – la recessiun e la gronda dischooccupaziun. Tras midadas en la structura da vegliadetgna (cf. p. 4) assestass la quota crescer vinavant.

Povradad

Tenor ina retschertga per l'onn 1992 vegn quintada en Svizra 5 fin 10 % da la populaziun sco povra (tenor ils criteris da la Conferenza svizra per agid social resp. tenor criteris per las prestaziuns complementaras da l'AVS). Pertutgads il pli fitg nun èn ils attempads, mabain persunas giuvinas sut 40, cunzunt pers cun uffants. Igl è dispitaivel, sche la povradad è s'augmentada durant ils onns 90. En mintga cas èn il dumber dals cas socials ed era la summa da las prestaziuns da sustegn s'augmentads fitg svelt aifer quest temp.

¹ Prestaziuns da l'assicuranza sociala en % dal PNB a basa da las datas dal quint general da l'economia publica.

² Provisori

³ Stimaziun

⁴ Persunas malsaunas sio 100 assicurads

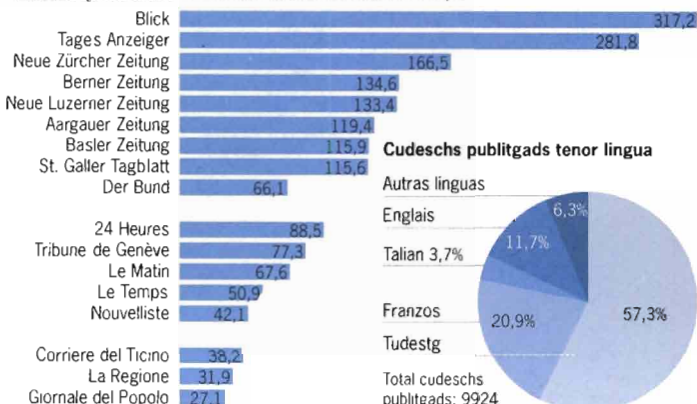
Fontaunas: Uffiz federal d'assicuranzas socialas, UST

Meds da massa	Dumber dals titels				Ediziun totala en 1000			
	D ¹	F ²	I ³	R ⁴	D	F	I	R
1980	113	24	6	—	2000,1	533,0	84,4	—
1990 ²	93	19	5	—	2106,6	552,5	90,0	—
1996	66	15	3	1	2078,7	508,2	87,9	10,0
1997	57	15	3	1	2034,9	525,7	96,1	7,4
1998	42	14	3	1	1885,4	507,9	97,2	6,1

Utilisaziun da radio e televisiun 1998	Radio ³			Televisiun ⁴		
	D	F	I	D	F	I
SSR	96	58	106	46	56	57
Emetturs esters	27	30	29	87	98	105
Staziuns privatas (CH)	76	50	12			

Gasettas quotidianas e cudeschs publitgads tenor lingua 1998

Gasettas quotidianas: ediziun en milli (ediziun totala: 2 496,6)

Cudeschs publitgads tenor lingua

Autras linguas

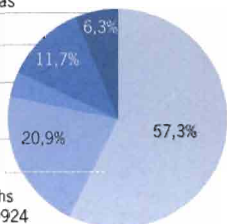
Englais

Talian 3,7%

Franzos

Tudestg

Total cudeschs
publitgads: 9924

Gasettas sut squitsch

La Svizra ha ina gronda varietad da pressa. Ma adina dapli gasettas vegnan sut squitsch, il dumber da las fusiuns crescha. Il motiv è surtut era la sminuaziun resp. la repartiziun da las expensas da propaganda. Questas expensas muntavan il 1998 a radund 2,6 milliardas francs en las gasettas dal di e las revistas. 80% da tut las expensas da propaganda en Svizra (netto, v.d. senza custs da producziun) èn expensas da propaganda da las medias (pressa; kino, radio, tv e teletext); il 1995 importavan ellas 77%. La part dals meds electronics (radio, televisiun, teletext) è il 1998 cun 12% anc adina pitschna, ma gia pli auta ch'il 1995 (10,7%).

¹ D signifitgescha Svizra tudestga, F franzosa, I italiana ed R romantscha

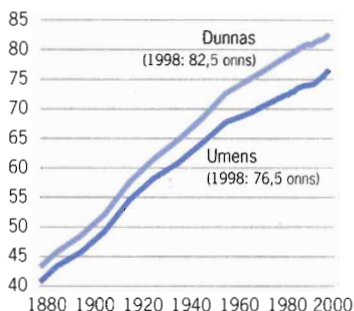
² Per part ediziuns betg verifitgadas

³ Per persuna sur 15 onns en min./di, (gli-ve)

⁴ Per persuna a partir da 3 onns en min./di, (gli-du)

Funtaunas: WEMF/REMP, SRG/SSR idée suisse, SLB/BN, Medienpublikation H.Schluthess-Eberle

Aspectativas da vita

Durant quest tschientaner èn las aspectativas da vita creschidas considerablamain e quai surtut perquai che la mortalitad da pops è sa sminuida. Per las dunnas è l'aspectativa da vita creschida pli ferm che per ils umens. Lezs moran savens pli baud (avant il 70avel onn da la vita) – cunzunt pervia d'accidents ed intervenziuns violentas, cancer dal lom e zirrosa epatica.

Stadi da sanadad subjectiv

86% dals umens ed 80% da las dunnas inditgeschan (1997) d'avair ina buna u fitg buna sanadad e mo 3% dals umens resp. 5% da las dunnas sa sentan malsauns u fitg malsauns. Ma betg darar paran maldispostadads temporaras da disturbar considerablamain la lavur e la vita da mintgadi. Nus essan mintg'onni durant 11,1 dis incapabels da lavurar, sin nivels da furmazion pli auts main savens (7,9), sin nivels pli bass pli savens (14,8).

Malsognas infectusas¹ 1997

Infeziuns gastrointestinalas acutas	9582
Meningitis	103
Malaria	257
Tuberculosa	747
AIDS	310

Accidents 1997

	Dunnas	Umens
Accidents da lavur	48 369	219 309
Accidents ordaifer il temp da lavur	140 184	281 869

Impedids² 1997

	Dunnas	Umens
Grad d'invaliditad		
40–49%	3 176	2 667
50–66%	17 411	20 607
67–100%	51 280	78 088

Raschuns da mort 1996

Tut las raschuns da mort

	Schlattauna		Gruppa da vegliadetgna		
	Dunnas	Umens	0–14	15–64	>64
Tut las raschuns da mort	31 867	30 770	613	11 084	50 940
Malsognas infectusas	363	542	11	509	385
da questas AIDS	115	311	5	409	12
Malsognas da cancer	6 687	8 360	29	3 937	11 081
Malsognas dal sistem da la circulaziun	14 196	11 559	10	2 110	23 635
da questas malsognas dal cor	10 088	8 747	9	1 682	17 144
Accidents ed intervenziuns violentas da quai:	1 388	2 280	87	1 915	1 666
Accidents	896	1 168	71	762	1 231
Suicidis	421	1 010	4	1 046	381

Mortalitad da pops

	1970	1980	1990	1995	1996	1997
pro 1000 naschids vivs	15,0	9,1	6,8	5,0	4,7	4,8

¹ Cas novs da malsogna

² Retschaviders da rentas da l'Assicuranza d'invaliditad

Furtaunas: UST, Uffizi federal da sanadad publica, Uffizi federal d'assicuranzas socialas

Consum da drogas illegalas e da stimulants legals (1997)

Drogas illegalas vegnan consumadas surtut da giuvenils e giuvens creschids - per ordinari mo in pèr giadas u da temp en temp. Dals giuvenils tranter 15 e 39 onns consumeschan circa 6% regularmain, qvd. almain ina gia ad emna, cannabis e circa 1% opiat e cocain. Il consum da cannabis crescha cuntinuadamain: il 1992 era quai mo 2%. Ord vista da la sanadad publica è il consum d'alcohol e da tubac pli gravant che quel da drogas illegalas: en tut fiman radund 33% da la populaziun, 27% da las dunnas e 38% dals umens. Era questas cifras èn creschidas dapi il 1992, il pli marcant tar ils giuvenils da 15-24 onns (dunnas: da 26% sin 40%; umens: da 36% sin 46%). Auter èsi cun l'alcohol: la part da quels che consumeschan mintga di alcohol è sa sminuida da 21% sin 17%.

Servetschs 1997

duvrads l'onn passà, en %

Consultaziuns dal medi

Dis d'ospitalisaziun

Dunnas	Umens
84,2	73,6
13,1	11,7

Spitals, asils

Letgs pro 100'000 abitants

Spitals per cas acuts

Clinicas da psichiatria

Chasas da vegls u da tgira¹

1991	1996
616	525
171	137
1079	...

Medis

pro 100'000 abitants

Medis cun ina pratica

Dentists

1980	1997
117	183
35	50

Custs da sanadad

miu. fr.

Total

Tractament staziunar

Tractament ambulat

da quai:

Medis

Dentists

Spitex

Medicaments

da quai:

Apotecas

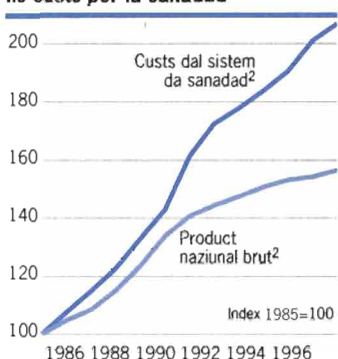
Medis

Prevenziun

Administraziun

1996	1997
36 959	38 044
17 768	18 149
12 409	12 999
5 598	6 646
3 101	3 283
773	768
4 099	4 274
2 546	2 646
811	863
672	627
2 011	1 995

Ils custs per la sanadad

Il 1997 è vegni duvrà 10,2% dal product naziunal brut per la sanadad publica; 1970 pir 5,7%. In motiv principal per quest augment è il svilup da la purschida: p.ex. dapli prestaziun, spezialisaziun e tecnisaziun, dapli confort. Main impurtant è perencunter il fatg che la gliעד vegn pli veglia e l'augment da las prestaziuns da las assicuranzas socialas.

¹ Calcolaziun

² Per prestetschs currentis

Scolaziun: ferm federalissem

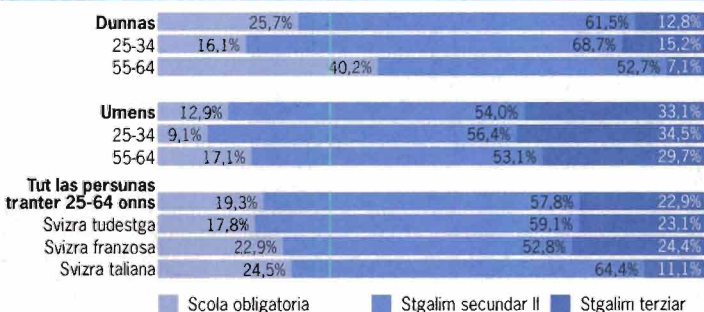
Il sistem da scolaziun da la Svizra è ordvart federalistic. La suveranità da scola han da principi ils 26 chantuns. La varietad dals differents systems da scolaziun sa manifesta cunzunt en la scola obligatoria: tut tenor chantun datti sin stgalim I da la scola secundara dus, trais u quatter tips da scola che vegnan distinguids tenor pretensiuns; era il temp total da scolaziun durant ils nov onns obligatoris variescha tranter 7100 ed 8900 uras per scolar.

Il sector da scolaziun svizzer sa mida: ils chantuns han reformà ils davos onns lur systems da scolaziun, structuradas naziunalas en vegnidas transformadas (introducziun da la maturità professiunala e da las scolas autas professiunalas), l'interess per la scolaziun è creschi, las scolas da furmaziun generala han survegni dapli impurtanza sin cust dals emprendissadis.

Scolars e students

	en 1000			Quota da las dunnas, %		
	1980/81	1990/91	1998/99	1980/81	1990/91	1998/99
Scolina	120,3	139,8	157,7	49	49	48
Scola obligatoria	849,6	711,9	798,2	49	49	49
Stgalim primar	451,0	404,2	467,5	49	49	49
Stgalim secundar I	362,3	271,6	283,7	49	49	50
Scola speziala	36,4	36,2	47,0	39	38	38
Stgalim secundar II	299,0	295,8	297,6	43	45	47
Scolas da furmaziun generala	74,8	74,5	91,2	53	55	59
Scolaziun professiunala	224,2	221,3	206,4	39	42	42
Stgalim terziar	85,3	137,5	154,8	30	35	41
Scolas autas	61,4	85,9	94,7	32	39	44
Scolas spezialisadas superiuras ¹	...	15,3	19,5	...	14	25
Autras	...	36,2	40,6	...	33	41
Stgalim indefini	-	6,7	6,8	-	51	51
Total	1 234,1	1 291,8	1 415,2	46	46	47

Nivel da scolaziun 1998

¹ Incl. scolas autas professiunalas

Scolaziuns terminadas 1998

	Total	Dunnas en %
Stgalim secundar II		
Attestat da maturitad	15 204	51,9
Patenta da scolastAs ¹	2 878	81,8
Attestat d'emprend. terminà	53 892	45,9
Attestat da maturitad profes.	5 638	31,0
Attestat d'emprend. scursani	1 827	34,9
Stgalim terziar universitar		
Licenziats e diploms	9 161	41,4
Doctorats	2 860	30,4
Stgalim terziar extrauniversitar		
Dipl. scola spezializada superiura	4 020	23,9
Dipl. stgalim scola tecnica	2 863	22,4
Dipl. (maister) suenter ex. da scolaziun spez. superiura	3 353	14,2
Certificat professional federal suenter examen professional	7 372	31,5
Dipl. da scolaziun prof. superiura betg reglamentada da la confederaziun	8 492	54,4

Magisters² 1997/98

	Total	Dunnas en %
Scolina	8 139	99,3
Scola obligatoria	52 418	54,6
Stgalim primar	26 302	67,7
Stgalim secundar I	21 701	35,9
Scola speziala	4 415	65,6
Stgalim secundar II	12 800	26,8
Scolas da maturitad ed autras scolas da furmaziun generala	6 347	30,8
Furmaziun professiunala	6 453	22,9
Scolas autas	11 635	21,3
Professers	2 319	6,3
Uteriurs docents	1 773	19,3
Assistents e collavurats scientifics	7 543	26,3

Perfecziunament³ 1998

	Umens	Dunnas
Total	40,5	38,0
orientà a la professiun	33,6	23,3
aoter	9,0	17,8

Expensas dal maun public per l'instrucziun 1997 (en milliuns francs)

Scolinas	749,5
Scola publica	9 781,6
Scolas spezialas	791,9
Furmaziun professiunala	2 837,8
Scolaziun da magisters	376,5
Scolas da furmaziun generala	1 583,7
Scolaziun professiunala superiura	636,0
Scolas autas	3 610,7
Uteriur	391,6
Total	20 759,3
Custs da personal	14 040,9
da quai per magisters	9 725,2

Perscrutaziun e svilup

L'activitad da perscrutaziun e da svilup (p+s) en l'economia publica è in factur ordvart impurtant, surtut era en vista a las midadas tecnologicas pli e pli sveltas. La Svizra cun ina quota da p+s da 2,75% dal product naziunal brut (1996), è in dals stadis ils pli activs pertutgant la perscrutaziun.

Il 1996 èn vegnids duvrads en Svizra per p+s 9,99 milliardas francs. Da quels crodan 71% sin l'economia privata e 24% sin las scolas autas; ils ulteriurs 5% sa repartan sin la confederaziun e diversas organisaziuns privatas senza intent da gudogn.

La Svizra è tradiziunalmain fitg activa a l'exteriur en il sector da la p+s. Las expensas correspondentas da l'economia privata a l'exteriur han muntà il 1996 a radund 8,06 milliardas francs ed èn uschia anc in pau pli autas che quellas en Svizra.

¹ Scolas primaras, economia da chasa, lavur manuala, scolina
² Quintil: en pènsuns a temp cumplain. Furmaziun professiunala: scolas professiunals artisanal-industrialas e commercialas.

³ Quota da participaziun da la populaziun da 20 fin 74 onns a curs da perfecziunament

Quotas da las vuschs da las partidas¹ tar las elecziuns dal cussegl naziunal 1999

Chantun	PLD ²	PCD	PSS	PPS	PLC	Adi	PEV	PL	PES	DS	PdL	Ulteriurs
ZH	17,8	5,1	25,6	32,5	0,2	2,1	3,4	-	4,1	1,5	0,8	6,8
BE	17,2	2,4	27,6	28,6		0,8	4,0	-	7,5	3,7	2,7	5,6
LU	22,6	33,8	10,0	22,8	-	-	-	-	8,0	0,8	0,3	1,6
UR	81,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18,3
SZ	19,1	27,3	16,4	35,9	-	-	-	-	-	-	-	1,4
OW ³	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0
NW	90,4	-	-	-	-	-	-	-	-	8,0	-	1,6
GL	-	-	85,7	-	-	-	-	-	-	-	-	14,3
ZG	25,7	26,4	23,3	21,4	-	-	-	-	-	-	-	3,3
FR	14,8	33,7	20,3	11,4	-	-	-	-	-	0,3	-	19,5
SO	25,4	21,4	27,2	18,6	-	-	-	-	4,9	-	1,3	1,3
BS	12,1	8,6	33,3	13,6	10,7	-	3,8	-	8,7	3,8	-	5,5
BL	22,1	12,0	23,3	18,0	-	-	2,4	-	9,2	10,1	0,3	2,5
SH	40,4	-	33,6	26,0	-	-	-	-	-	-	-	0,0
AR	32,8	-	29,7	37,5	-	-	-	-	-	-	-	0,0
AI	-	73,5	-	25,7	-	-	-	-	-	-	-	0,7
SG	16,9	26,1	17,1	27,6	-	1,9	1,3	-	4,0	1,4	1,0	2,8
GR	15,1	25,5	26,6	27,0	-	-	-	-	-	-	-	5,8
AG	17,2	16,3	18,7	31,8	-	2,0	3,8	-	4,4	2,7	1,4	1,5
TG	14,7	15,8	16,1	33,2	-	-	2,8	-	6,2	2,5	2,7	6,2
TI	27,7	25,9	18,7	5,3	-	-	0,2	1,3	1,4	-	-	19,4
VD	25,0	4,5	22,4	10,7	12,6	-	-	9,9	7,1	0,9	-	6,9
VS	18,8	51,4	16,9	9,0	1,8	-	-	-	2,1	-	-	0,0
NE	20,5	-	28,0	-	24,0	-	-	9,5	14,7	2,3	-	1,0
GE	12,7	14,1	20,0	7,5	18,5	-	-	16,7	8,2	-	-	2,3
JU	19,5	39,2	34,2	7,2	-	-	-	-	-	-	-	0,0
Svizra	19,9	15,9	22,5	22,5	2,3	0,7	1,8	1,4	5,0	1,8	0,9	5,3

Repartiziun dals mandats en ils cussegls federals 1999

	PLD	PCD	PSS	PPS	PLC	Adi/PEV	PL	PES ⁴	DS	Ulteriurs	Total
Cussegl naziunal	43	35	51	44	6	4	3	9	1	4	200
da quai dunnas	9	8	20	3	1	0	0	6	0	0	47
Cussegl dals stadis	17	15	6	7	-	-	-	-	-	1	46
da quai dunnas	7	1	1	0	-	-	-	-	-	0	9

Il sistem politic

La Svizra è dapi il 1848 in stadi federativ che cumpiglia 26 chantuns. La regenza (cussegl federal) è in'autorità collegiala cun 7 commembers (dapi il 1959 mintgamai 2 mandats per PLC, PCD e PSS sco 1 mandat per PPS). Ella vegn elegida dal parlament. Lez sa cumpona da duas chombras: il cussegl naziunal (repr. dal pievel, 200 mandats) ed il cussegl dals stadis (repr. dals chantuns, 46 mandats⁵). Plinavant influenzeschan vasts dretgs dal pievel (dretg d'iniziativa e da referendum) e votaziuns dal pievel il sistem politic da la Svizra.

¹ Quota da las vuschs en %

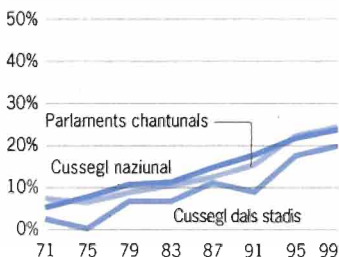
² Abbreziuns: cf. p. 31.

³ Elecziun tariturna

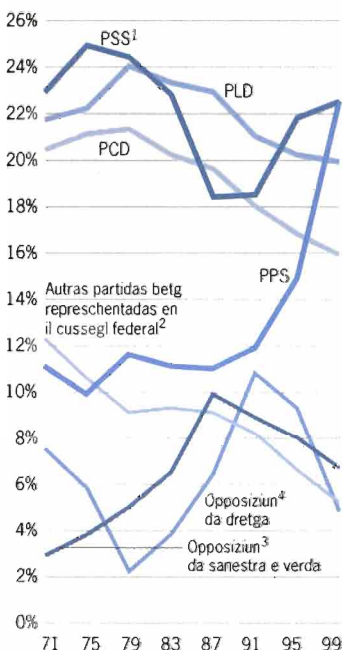
⁴ Incl. la represchentanta «Allianza verda» (BE)

⁵ 2 mandats pro chantun resp. 1 mandat pro mez chantun independentamain dal dumber d'abitants

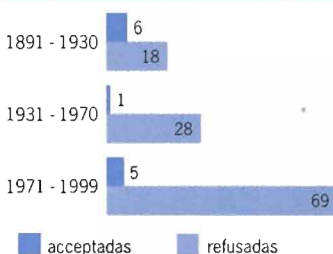
Dunnas en ils parlaments

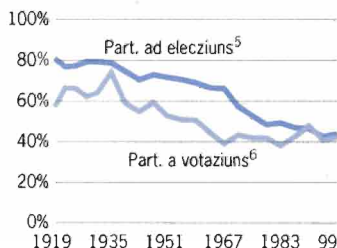
Quota da las vuschs (elec. dal cussegl naz.)

Iniziativas federalas dal pievel

Participaziuns electoralas

Il sistem da partidas

La relaziun da partidas è ordvart stabila: dapi passa 50 onns varieschan las quotas da las vuschs da las partidas burgaisas da dretga ensemen tranter 60% e 65%, quellas da las partidas sanestras e verdas tranter 25% e 30%. A las elecziuns dals onns novanta han gudagnà vuschs la PSS (a quint dals verds) e la PPS (a quint da las pitschnas partidas da dretg e da la PCD e PLD).

¹ Abreviaziuns:

PLD Partida liberaldemocratica
PCD Partida cristandemocratica
PSS Partida socialdemocratica da la Svizra
PPS Partida populara svizra
PLC Partida liberal-conservativa
AdI Alleanza dals independents
PEV Partida evangelica
PL Partida da la lavur (incl. Solidarités)

PES Partida ecologica svizra

DS Democrats svizzers

PdL Partida da la libertad

² PLC, AdI, PES, PCS

³ PL, PSU, POCH, FGA, PES

⁴ Republicans, DS, UDF, PdL, Lega dei Ticinesi

⁵ Elecziuns dal cussegl naziunal

⁶ Participaziun a votaziuns federalas

Sentenzias penalas 1997

Persunas sentenziadas

Total	68 067
Quota dunnas (%)	13,3
Quota da 18–25 onns (%)	23,6
Quota esters (%)	45,4

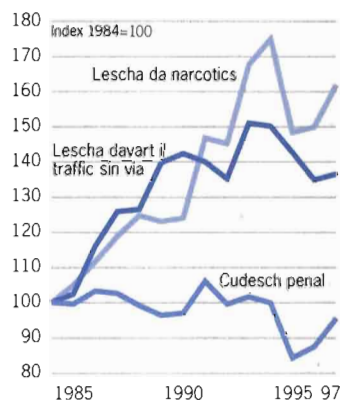
Gener da sentenzias

Praschun cundiziunada	35 948
Praschun nuncundiziunada	10 584
da quai:	
durada ≤ 3 mais	8 294
durada > 18 mais	908
Mesiras	939
Multas	20 596

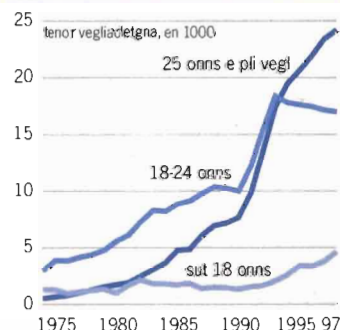
Gener da delicts

cunter il cudesch penal	21 311
da quai:	
Engol	7 171
Deturnament	969
Lesiun corporala	1 145
Mazzament intenziunà	58
Assassinat	11
cunter la lescha da traffic	35 033
da quai:	
Surpass da las reglas da traffic	18 764
Sturnadad al guvernagl	16 684
cunter la Lescha da narcotics	8 763
da quai consum da drogas	
(senza commerzi)	3 042
cunter la lescha davart la dimora	
ed il domicil dals esters	8 739
cunter la lescha penala militara	610
cunter autras leschas federalas	6 552

Condemnaziuns tenor gener da lescha

Denunzias pervia da delicts cun drogas

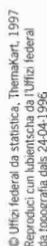

Furmas da praschun alternativas

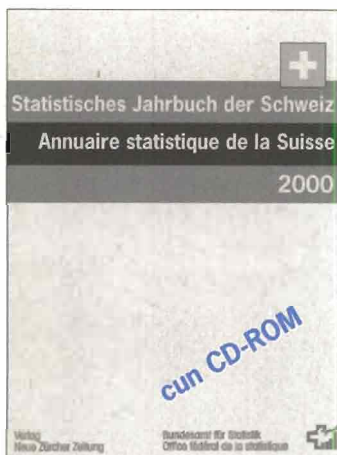
En la gronda part dals chantuns èsi pussaivel da prestar lavur d'util public per cumpensar in chasti absolut che privescha per curt temp da la libertad. Il dumber da tals engaschis s'augmenta (1996: 1500; 1998: 2500). Dapi il 1999 datti era l'arrest da chasa surveglià electronicamain.

En ils esters pli criminals ch'ils Svizzers?

Tranter las persunas culpaivlas che vegnan sentenziadas sa chattan considerablamain dapli umens che dunnas e lunschora dapli giuvens che vegls. Las differenzas tranter esters e Svizzers èn perencunter relativamain pitschnas, sch'ins resguarda las differentas structuras da vegliadetgna e da schlattaina e sch'ins considerescha sulettamain la populaziun (pia cun laschar daverit requirents d'asil e turists u passants).

Uffizi federal da statistica

L'Annuari statistic è l'ovra da standard da la statistica svizra. Il grond dumber da tabellas, diagrams, chartas e texts explicativs davart la Svizra dattan ina survista cumplessiva e bain chapibla per mintga persuna.

L'annuari cuntegna ina CD duvrabla per differents sistems, cun funcziun da tschertgar.

Annuari statistic da la Svizra 2000

Biling (tudestg e franzos).

Edi da l'Uffizi federal da statistica, 518 pag., lià, incl CD-ROM fr 120.–.

Da retrair en librerias u directamain da la chasa editura Neue Zürcher Zeitung.

Cumplettescha l'Annuari statistic da la Svizra en il sector da la statistica regionala. Radund 200 tabellas cuntengan las pli impurtantas infurmaziuns statisticas dals chantuns e da las citads pli grondas da la Svizra.

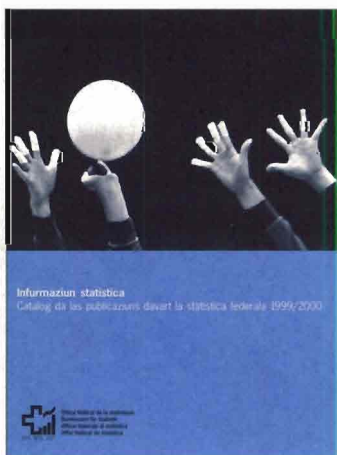
Chantuns e citads da la Svizra

Survistas statisticas, 1999

Edi da l'Uffizi federal da statistica, 364 paginas, broschà, fr. 35.–

(versiun sin disketta: fr. 50.–)

Da retrair da l'Uffizi federal da statistica (Tel. 032 713 60 60)

Il register «Infurmaziun statistica» inditgescha las impurtantas publicaziuns scrittas ed electronicas davart la statistica da la Svizra.

Infurmaziun statistica

Catalog da las publicaziuns davart la statistica federala

Cumpara en tudestg e franzos.

Edi da l'Uffizi federal da statistica.

Ca. 200 pag., broschà, gratuit.

Da retrair da l'Uffizi federal da statistica (tel. 032/713 60 60); era da chattar sin l'Internet (<http://www.statistik.admin.ch>).